

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

17 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Diaconu Iurie, Catan Liliana și Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2022, în cauza penală în privința lui

*Țiganciuc Veaceslav XXXXX, născut
la XXXXX, originar din r-nul XXXXX și
domiciliat în XXXXX*

și

*Țiganciuc Constantin XXXXX,
născut la XXXXX, originar din XXXXX și
domiciliat în XXXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 24.08.2020 – 02.04.2021;

Instanța de apel: 22.04.2021 – 19.01.2022;

Instanța de recurs: 21.04.2022 – 17.10.2022.

Asupra recursului ordinar în cauză, Colegiul penal lărgit

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 02 aprilie 2021, **Țiganciuc Constantin XXXXXX** a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1 500 unități convenționale, echivalentul a 75 000 (șaptezeci și cinci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul transportului pe un termen de 1 (unu) an.

Prin aceeași sentință, a fost recunoscut vinovat și condamnat *Țiganciuc Veaceslav XXXXX* pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la:

- art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1 500 (una mie cinci sute) unități convenționale, echivalentul a 75 000 (șaptezeci și cinci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul transportului pe un termen de 1 (unu) an;

- art. 352¹ alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 600 (șase sute) unități convenționale, echivalentul a 30 000 (treizeci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul transportului pe un termen de 2 (doi) ani;

- art. 190 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 650 (șase sute cinzeci) unități convenționale, echivalentul a 32 500,00 (treizeci și două mii cinci sute) lei.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial de pedepse, lui *Țiganciuc Veaceslav* i s-a stabilit o pedeapsă definitivă sub formă de amendă în mărime de 2 000 (două mii) unități convenționale, echivalentul a 100 000 (una sută mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul transportului pe un termen de 2 (doi) ani.

S-a admis acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată *Copîleț Oleg*, fiind dispusă încasarea în mod solidar de la *Țiganciuc Constantin* și *Țiganciuc Veaceslav* în beneficiul lui *Copîleț Oleg* suma de 4 000,00 (patru mii) lei și suma de 1 900,00 euro, în valută națională, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data executării prezentei hotărâri, în calitate de prejudiciu material suportat în rezultatul comiterii infracțiunii.

Solicitarea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare a fost admisă integral, cu încasarea în mod solidar, din contul lui *Țiganciuc Constantin* și *Țiganciuc Veaceslav*, în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare suportate în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare în mărime de 1 850,00 lei (una mie opt sute cinzeci) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, *Țiganciuc Veaceslav*, în perioada de timp și loc nestabilit de organul de urmărire penală, acționând intenționat, de comun acord cu feciorul său, *Țiganciuc Constantin* și alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, din interes material, urmărind scopul falsificării seriei și numărului de marcaj al caroseriei automobilului de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, înmatriculat în Bulgaria, și al instalării la acest automobil a codului VIN „VF1C06G0528634351” și numerelor de înmatriculare de la automobilul de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, care se afla în proprietatea lui *Țiganciuc Veaceslav*, au nimicit, prin înlăturarea piesei, numărul de identificare inițial, cu montarea

ulterioară a unui fragment analog cu numărul prezent „VF1C06G0528634351” și fixarea lui prin înclieiere, VIN ce aparține automobilului de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, după care au instalat la automobilul de model „Renault Twingo” înmatriculat în Bulgaria numerele de înmatriculare RSAN 304 al automobilului de model „Renault Twingo”, aflat în proprietatea lui Țiganciuc Veaceslav, pe care ultimul l-a înstrăinat, la data de 07 septembrie 2019, lui Copîleț Oleg, a.n. 1971, având la moment n/î XXXXX, ca rezultat al înmatriculării la organul competent.

În continuare, Țiganciuc Constantin, la data de 12 iunie 2019, aflându-se la volanul automobilului de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, înmatriculat în Bulgaria, care *de facto* este caroseria automobilului de model „Renault Twingo”, care a avut n/î XXXXX și numărul de identificare (VIN) „VF1C06G0528634351”, la ieșirea din R. Moldova prin PTF „Costești”, în timpul controlului, s-a depistat că automobilului menționat, în locul stabilit, îi lipsește numărul de marcaj al caroseriei (VIN).

Conform Raportului de constatare tehnico-științifică nr. 178 din 12.07.2019 numărul de marcaj al caroseriei automobilului de model „Renaut Twingo” cu n/î XXXXX HB (BG), prezentat la cercetare, a fost nimicit prin înlăturarea piesei (unui fragment din metal) cu numărul inițial, cu montarea ulterioară a unui fragment din metal fără VIN și fixarea lui prin sudare. Eticheta cu numărul de marcaj al caroserie „VF1C0G0528634351” a fost demontată dintr-un alt automobil, cu montarea ulterioară a acesteia pe automobilul prezent și nu se atribuie la caroseria dată.

Conform Raportului de expertiză judiciară nr. 156 din 02.07.2020, numărul de marcaj al caroseriei automobilului de marca „Renault”, model „Twingo”, cu n/î XXXXX (RM), prezentat la examinare, a fost supus modificării prin înlăturarea unui fragment de metal cu numărul inițial, cu montarea ulterioară a unui fragment analog cu numărul prezent „VF1C06G0528634351”, și fixarea lui prin înclieiere. Numărul de identificare „VF1C06G0528634351” imprimat pe acest fragment, nu a fost supus modificării parțiale sau totale, semnificația acestui număr este cea inițială imprimată de la uzina constructoare.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, adică *falsificarea seriei și numărului de identificare ale caroseriei auto prin ștergere, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane*.

Tot el, la data de 13.08.2019, la o oră nestabilită, acționând intenționat, dându-și seama de caracterul ilicit al acțiunilor sale, admitând și dorind în mod conștient survenirea consecințelor, aflându-se în biroul notarului Purcel Ludmila, cu sediul în or. Rîșcani, str. Independenței 20, din interes material, în scopul înstrăinării automobilului de model „Renault Twingo”, cu n/î XXXXX și nr. VIN „VF1C06G0528634351”, cunoscând cu certitudine că la acest automobil i-a fost falsificat codul de identificare și schimbate

numerele de înmatriculare, *de facto*, fiind caroseria automobilului de model „Renault Twingo”, cu n/î XXXXX, fapt constatat prin Raportul de expertiză judiciară nr. 156 din 02 iulie 2020, a prezentat notarului certificatul de înmatriculare prin ce a confirmat că este proprietarul automobilului de model „Renault Twingo”, cu n/î XXXXX, astfel făcând o declarație necorespunzătoare adevărului în vederea producerii unor consecințe juridice, pentru sine și pentru Copîleț Oleg, după care a solicitat întocmirea unei procuri pe numele ultimului cu dreptul de posesie, folosință și dispoziție asupra automobilului de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXXX.

În baza declarației verbale pe propria răspundere, la data de 13.08.2019, notarul Ludmila Purcel a perfectat procura înregistrată sub nr. 3572, prin care Țîganciuc Veaceslav l-a numit în calitate de reprezentant al său pe Copîleț Oleg, în scopul de a poseda, de a administra și de a dispune de mijlocul de transport de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, iar la 26.09.2019 Copîleț Oleg s-a prezentat la organul competent, unde a înregistrat automobilul de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, după numele său, fiindu-i eliberate n/î XXXXX.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic în baza art. 352¹ alin. (1) Cod penal, adică *declarația necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice, pentru sine și pentru o terță persoană, atunci când, potrivit legii sau împrejurărilor, declarația servește pentru producerea acestor consecințe.*

Tot el, la data de 13.08.2019, la o oră nestabilită, aflându-se în or. Rîșcani, acționând intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind în mod conștient survenirea lor, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, inducându-l în eroare pe Copîleț Oleg, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința calităților substanțiale ale obiectului actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată inclusiv de comportamentul dolosiv și viclean, cunoscând cu certitudine că la automobilul de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX și nr. VIN „VF1C06G0528634351” a fost falsificat codul de identificare și schimbate numerele de înmatriculare, *de facto*, fiind caroseria automobilului de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, fapt constatat prin Raportul de expertiză judiciară nr. 156 din 02 iulie 2020, i-a înstrăinat ultimului automobilul menționat contra sumei de 1 900 euro, perfectându-i în aceeași zi la notarul Ludmila Purcel cu sediul în or. Rîșcani, str. Independenței 20, o procură cu dreptul de posesie, folosință și dispoziție asupra mijlocului de transport.

În urma acțiunilor sale prejudiciabile, Țîganciuc Veaceslav i-a cauzat părții vătămate Copîleț Oleg o daună considerabilă în sumă totală de 41 331,39 lei: 1 900 euro echivalentul a 37 331,39 lei (conform cursului oficial al BNM), costul automobilului și 4 000 lei, care au fost achitați pentru perfectarea documentelor pe automobil pe numele său.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor alte persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința calităților substanțiale ale obiectului juridic anulabil, precum și dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv și viclean care a produs daune considerabile.*

Prin aceeași sentință, Țiganciu Constantin a fost recunoscut vinovat în aceea că, în perioada de timp și loc nestabilit de organul de urmărire penală, acționând intenționat, de comun acord cu tatăl său, Țiganciu Veaceslav și alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, din interes material, urmărind scopul falsificării seriei și numărului de marcaj al caroseriei automobilului de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, înmatriculat în Bulgaria, și al instalării la acest automobil a codului VIN „VF1C06G0528634351” și numerelor de înmatriculare de la automobilul de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXXX, care se afla în proprietatea lui Țiganciu Veaceslav, au nimicit, prin înlăturarea piesei, numărul de identificare inițial, cu montarea ulterioară a unui fragment analog cu numărul prezent „VF1C06G0528634351” și fixarea lui prin încheiere, VIN ce aparține automobilului de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, după care au instalat la automobilul de model „Renault Twingo” înmatriculat în Bulgaria numerele de înmatriculare XXXXXX al automobilului de model „Renault Twingo”, aflat în proprietatea lui Țiganciu Veaceslav, pe care ultimul l-a înstrăinat, la data de 07.09.2019 lui Copîleț Oleg, având la moment n/î XXXXX, ca rezultat al înmatriculării la organul competent.

În continuare, Țiganciu Constantin, la data de 12 iunie 2019, aflându-se la volanul automobilului de model „Renault Twingo” cu n/î XXXXX, înmatriculat în Bulgaria, care *de facto* este caroseria automobilului de model „Renault Twingo”, care a avut n/î XXXXX și numărul de identificare (VIN) „VF1C06G0528634351”, la ieșirea din R. Moldova prin PTF „Costești”, în timpul controlului, s-a depistat că, automobilului menționat, în locul stabilit, îi lipsește numărul de marcaj al caroseriei (VIN).

Conform Raportului de constatare tehnico-științifică nr. 178 din 12.07.2019 numărul de marcaj al caroseriei automobilului de model „Renaut Twingo” cu n/î XXXXX (BG), prezentat la cercetare, a fost nimicit prin înlăturarea piesei (unui fragment din metal) cu numărul inițial, cu montarea ulterioară a unui fragment din metal fără VIN și fixarea lui prin sudare. Eticheta cu numărul de marcaj al caroserie „VF1C0G0528634351” a fost demontată dintr-un alt automobil cu montarea ulterioară a acesteia pe automobilul prezent și nu se atribuie la caroseria dată.

Conform Raportului de expertiză judiciară nr. 156 din 02.07.2020 numărul de marcaj al caroseriei automobilului de marca „Renault”, model „Twingo” cu n/î XXXXX (RM), prezentat la examinare, a fost supus modificării prin înlăturarea unui fragment de

metal cu numărul inițial, cu montarea ulterioară a unui fragment analog cu numărul prezent „VF1C06G0528634351”, și fixarea lui prin încliere. Numărul de identificare „VF1C06G0528634351” imprimat pe acest fragment, nu a fost supus modificării parțiale sau totale, semnificația acestui număr este cea inițială imprimată de la uzina constructoare.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, adică *falsificarea seriei și numărului de identificare ale caroseriei auto prin ștergere, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane*.

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată, împotriva acesteia au declarat apel:

- *avocatul Rusu Victor în numele inculpatului Țiganciuc Veacesav*, prin care a solicitat achitarea acestuia, din lipsa elementelor infracțiunilor imputate, pe motiv că acesta din urmă nu a falsificat seria și numărul de marcaj al caroseriei automobilului, lipsindu-i intenția nimicirii prin înlăturarea piesei, a numărului de identificare inițial cu cel ulterior, înstrăinându-l prin procură, cu prezentarea la notar a actelor necesare. La fel, a remarcat că partea acuzării nu a prezentat nici o probă pertinentă și concludentă în susținerea vinovăției înaintate inculpatului prin actul de învinuire, fiind incidentă prezumția de nevinovăție a persoanei;

- *avocatul Vangheli Vitalie în numele inculpatului Țiganciuc Constantin*, prin care a solicitat achitarea inculpatului, din lipsa probatoriului ce ar demonstra vinovăția lui Țiganciuc Constantin în falsificarea seriei și numărului de identificare a caroseriei automobilului de model “Renault Twingo” cu n/î CB 0542 HB, ce a fost înmatriculat în Bulgaria și introdus temporar pe teritoriul RM prin postul vamal PTF Costești, cu ulterioara lui înstrăinare lui Copîleț Oleg. Totodată, s-a solicitat respingerea acțiunii civile înaintată de către partea vătămată ca fiind neîntemeiată.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2022 apelurile declarate au fost admise, din alte motive decât cele invocate, cu casarea sentinței în latura penală, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

În temeiul art. 107 alin. (1) Cod penal, în privința lui Țiganciuc Veaceslav se înlătură răspunderea penală pe art. art. 190 alin. (1); 276 alin. (2) lit. b) și 352¹ alin. (1) Cod penal, în temeiul art. 2 alin. (1); (3) al Legii RM nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În temeiul art. 107 alin. (1) Cod penal, în privința lui Țiganciuc Constantin se înlătură răspunderea penală pe art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, în temeiul art. 2 alin. (1); (3) a Legii RM nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

3.1. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel a reiterat că soluția instanței de fond privind constatarea, prin prisma probelor administrate, în acțiunile lui Țiganciuc Veaceslav a elementelor infracțiunilor prevăzute la art. art. 190 alin. (1); 276 alin. (2) lit. b); 352¹ alin. (1) Cod penal și în acțiunile lui Țiganciuc Constantin a celor de la art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal – este una corectă, fiind bazată pe împrejurările de fapt și aspectele de drept ale cauzei, căror li s-a dat o apreciere obiectivă la examinarea în fond a cauzei.

Însă, deși la examinarea în fond a cauzei, inculpații din anumite motive nu și-au recunoscut vinovăția, care și-a găsit deplină confirmare prin probatoriul administrat de către organul de urmărire penală, instanța de apel, acceptând cererile depuse de către inculpați, prin care au recunoscut necondiționat vinovăția în faptele imputate acestora, a conchis aplicabilitatea în privința lor a prevederilor art. 2 alin. (1); (3) a Legii RM nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX- a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, înlăturând, prin coroborare cu art. 107 alin. (1) Cod penal, răspunderea penală a lui Țiganciuc Veaceslav pe art. art. 190 alin. (1); 276 alin. (2) lit. b); 352¹ alin. (1) Cod penal și a lui Țiganciuc Constantin pe art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, **cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.**

Or, potrivit art. 2 alin. (1) al Legii RM nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesul penal în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede pedeapsa închisorii de până la șapte ani, încetează la faza urmăririi penale sau de judecare a cauzei, în baza cererii depuse conform alin. (3), în lipsa interdicțiilor art. 6 ale legii nominalizate.

Astfel, lecturând materialele cauzei penale și ținând cont de faptul că, inculpații Țiganciuc Veaceslav și Țiganciuc Constantin au comis infracțiunile incriminate prin actul de sesizare a instanței, până la adoptarea Legii sus menționate, ele făcând parte din categoria celor mai puțin grave, pedeapsa maximă pentru care prevede închisoare de până la cinci, ambii recunoscându-și vinovăția și demonstrând căința sinceră pentru urmările survenite, în baza cererilor depuse la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a considerat posibilă aplicarea amnistiei **prin înlăturarea răspunderii penale și încetarea procesului penal** (f.d. 119, 120, vol. III).

Cu toate acestea, instanța a menținut dispozițiile sentinței referitoare la soluționarea laturii civile și cea cu privire la soarta corpurilor delict, dat fiind imposibilitatea verificării autenticității cererii părții vătămate privind recuperarea daunei, din lipsa acesteia la ședințele instanței de apel, încasarea cheltuielilor judiciare fiind obligatorie conform legii, iar corpul delict - automobilul, al cărui număr și serie de

caroserie a fost modificat, urmând a fi scos din circuitul legal, prin confiscarea dispusă de instanță.

În acest context, instanța de apel a reținut prescripțiile art. 397 pct. 1) Cod de procedură penală, potrivit cărora dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să cuprindă hotărârea cu privire la acțiunea civilă înaintată în ordinea prevăzută la art. 221 Cod de procedură penală coroborat cu prevederile art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căruia acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale (...) prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

În corespundere cu art. 225 alin. (2) Cod de procedură penală la adoptarea sentinței de acuzare, instanța soluționează și acțiunea civilă prin admiterea ei totală sau parțială sau prin respingere.

Respectiv, în baza celor expuse, instanța a statuat asupra temeiniciei soluției judiciare de recuperare în beneficiul părții vătămate, de către inculpați în mod solidar a daunei materiale în mărime de 1 900 euro și 4 000 lei, dat fiind neachitarea ei benevolă până la pronunțarea sentinței, la moment fiind imposibilă verificarea autenticității faptelor menționate în recipisa prezentată în instanța de apel (f.d. 118, vol. 3), din lipsa părții vătămate, motiv pentru care în latura civilă sentința va fi păstrată fără modificări, urmând ca chestiunea referitoare la încasarea sau neîncasarea acesteia, să se soluționeze la punerea hotărârii în executare.

În continuare, instanța a considerat ca fiind nefondată solicitarea părții apărări privind respingerea demersului înaintat de către procuror cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 1 850 lei suportate în legătură cu efectuarea rapoartelor de expertiză judiciare, întrucât prima instanță, corect a argumentat necesitatea și cazurile care fac posibilă încasarea acestora din contul inculpatului.

În concret, prevederile art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală reglementează că cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Alin. (3) al aceleiași norme stabilește că aceste cheltuieli se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate, cea din ultima, fiind considerată o normă generală, neobligând statul să suporte cheltuielile, ci doar să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

De rând cu aceasta, dispozițiile art. 229 alin. (1), (2) și (3) Cod de procedură penală, statuează că, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau trecute în contul statului, instanța de judecată având marja aprecierii posibilității de a impune condamnatul la recuperarea cheltuielilor judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor, în cazul asigurării lui cu un avocat, care acordă asistență juridică garantată de stat (...) sau să-l elibereze de plata cheltuielilor

judiciare, total sau parțial, (...) atunci când plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

În concluzie, instanța de apel a ținut să sublinieze că obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli; de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

Pe cale de consecință, rezultă că voința legiuitorului a fost îndreptată spre obligarea condamnaților de a achita cheltuielile de efectuare a expertizelor. Astfel, scutirea condamnaților de la plata acestor sume urmează să reprezinte excepția, dar nu regula.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Formușarii Andrei*, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor formulate în recurs, acuzatorul de stat menționează că instanța de apel, în conținutul deciziei din 19.01.2022, îi liberează pe inculpații Țiganciu Veaceslav și Țiganciu Constantin de răspundere penală și încetează procesul penal în privința acestora în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în legătură cu intervenirea amnistiei.

O astfel de argumentare a instanței de apel, în viziunea recurentului, contravine normelor procesual penale, or instanța de apel urma să pronunțe, în speță, o sentință de condamnare a inculpaților cu numirea unei pedepse și liberarea ulterioară de executarea acesteia în legătură cu intervenirea legii cu privire la amnistie.

În corespundere cu normele Codului de procedură penală, sunt identificate doar trei categorii de sentințe ce urmează a fi adoptate de către instanțele de judecată la finalizarea examinării unei cauze penale și anume:

- sentință de condamnare (art. 389 CPP);
- sentință de achitare (art. 390 CPP);
- sentință de încetare a procesului penal (art. 391 CPP).

Unica soluție, care poate fi adoptată în rezultatul examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor legii nr. 243, o reprezintă adoptarea unei sentințe de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Cât privește adoptarea unei sentințe de încetare a procesului, din motivul intervenirii amnistiei, o asemenea soluție nu se regăsește în conținutul art. 391 Cod de procedură penală.

Deci, în conținutul prevederilor art. 391 Cod de procedură penală, temeiul de încetare – intervenirea amnistiei – nu se regăsește, iar existența circumstanțelor care exclud urmărirea penală, la fel, nu include amnistia ca temei de încetare. Prin urmare, unica soluție legală este de a pronunța o sentință (decizie) de condamnare în temeiul art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

4.1. Pe marginea recursului declarat, inculpații Țîganciuc Veaceslav și Țîganciuc Constantin au prezentat referință, prin care solicită respingerea recursului ca inadmisibil, cu menținerea deciziei fără modificări.

5. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căroră judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sânt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Cât privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; **dacă normele de drept procesual**, penal, administrativ ori civil **au fost corect aplicate**.

Revenind la textul deciziei recurate, și lecturând partea descriptivă a acesteia, instanța de recurs remarcă faptul că, la baza soluției de încetare a procesului penal în privința lui Țîganciuc Veaceslav și Țîganciuc Constantin a fost reținută Legea cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

Așadar, statuând asupra vinovăției inculpaților în comiterea faptelor prejudiciabile prevăzute la art. 190 alin. (1); 276 alin. (2) lit. b); 352¹ alin. (1) Cod penal, în baza cererii scrise depusă personal de către cei din urmă (f.d. 119, 120, vol. III), instanța de apel, prin

coroborarea art. 2 alin. (1); (3) a Legii RM nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX- a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu cele ale art. 107 alin. (1) Cod penal, a conchis de a înceta procesul penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu înlăturarea răspunderii penale (f.d. 137, vol. III).

Colegiul penal lărgit nu poate menține o asemenea soluție pronunțată pe caz, or, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal în baza art. 391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 Cod de procedură penală coroborat cu art. 350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art. 389-390 Cod de procedură penală.

Tot aici se menționează că, reieșind din sensul juridic al dispoziției art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, nu este prevăzut expres că ea urmează să adopte o sentință de încetare a procesului penal, în cazul aplicării actului de amnistie, ca de altfel și al prescripției. Mai mult, din temeiul reținut de către instanța de apel la pronunțarea soluției – art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, se are în vedere că existența altor circumstanțe ale cauzei penale care exclud total ori condiționează acțiunea organelor competente – de a porni urmărirea penală și tragerea persoanei la răspundere penală ori, după caz, refuzul în adoptarea acestei soluții, poate constitui temei de încetare a procesului penal la etapa judecării cauzei, prin pronunțarea unei sentințe (hotărâri) în acest sens. Prin alte cuvinte, intervenirea actului de amnistie nu se regăsește sub genericul „alte circumstanțe” prescris la pct. 6) alin. (1) art. 391 Cod de procedură penală, și prin urmare, nu poate fi reținut la aplicarea legii discutate.

Rezumând asupra punctelor de reper expuse în prezenta decizie, instanța de recurs constată că argumentele recurentului și-au găsit confirmare în prezenta cauză penală, fiind incident temeiul pentru recurs prescris la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, din care motiv hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată total, cu

trimiterea cauzei la rejudecare, având în vedere că erorile constatate nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual penale asupra tuturor circumstanțelor de drept ale cauzei și să țină seama de motivele casării acesteia, să înlătore neconcordanțele admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2022, în cauza penală în privința lui *Țîganciuc Veaceslav XXXXX și Țîganciuc Constantin XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la *22 noiembrie 2022*.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Boico Victor